

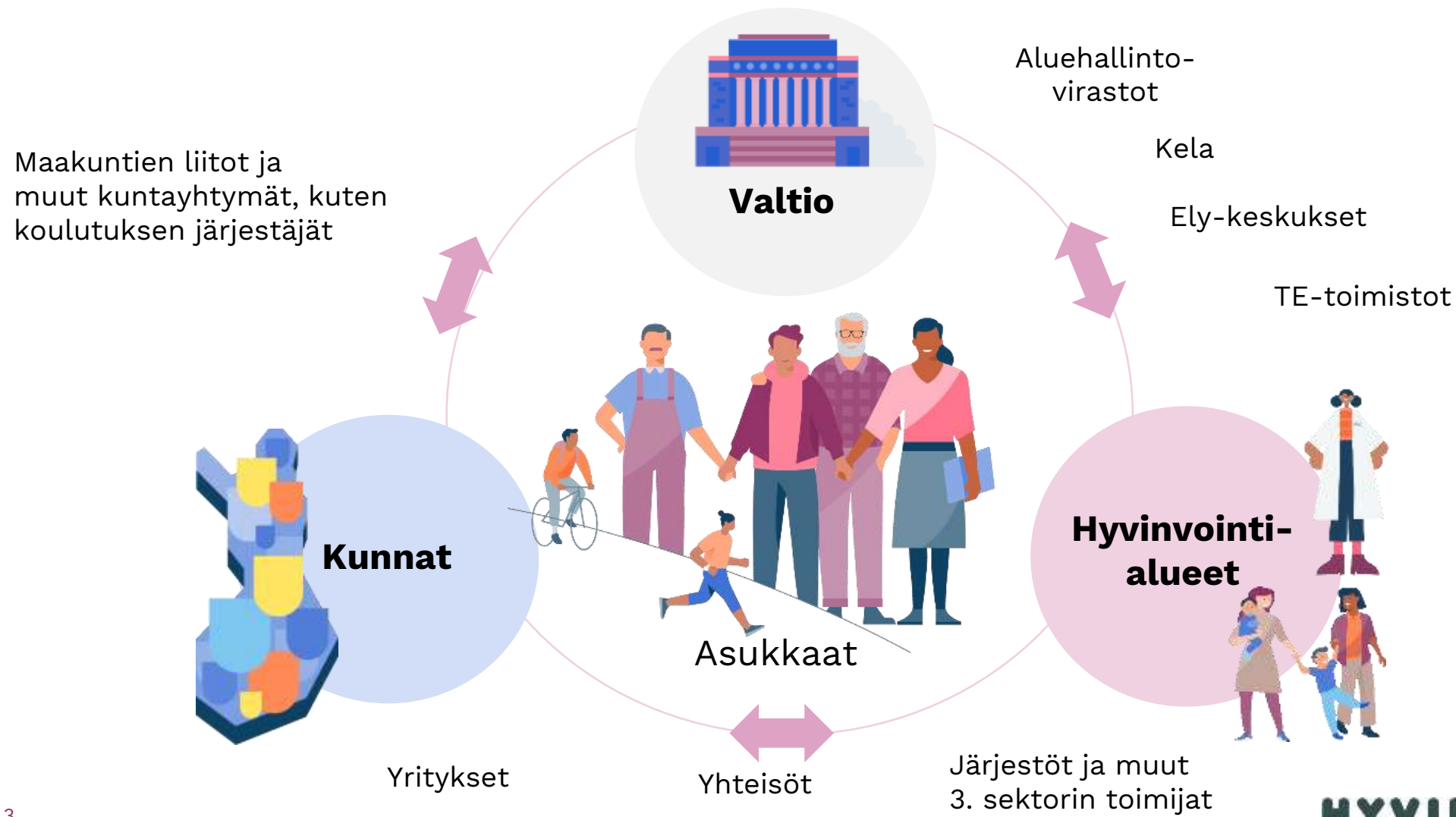
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspinnat

Alueiden hyte-treffit 28.8.2024

Sami Niemi, @namisiemi

Kuntien ja hyvinvointialueiden roolit hyte-työssä

Yhdyspintoja on laajasti – ja uudistukset muuttavat toimijoiden rooleja ja tehtäviä

Taustaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyölle kuntien ja hyvinvointialueiden toiminnassa

- Lainsäädännössä ei ole tarkemmin määritelty sitä, mitä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntien ja hyvinvointialueiden omassa toiminnassa pitää sisällään
- Kunnissa ollut haaste hahmottaa, mitä laaja-alainen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen pitää sisällään
  - Esimerkiksi vanhusten hyvinvoinnissa vanhuspalveluiden rooli ollut merkittävä, mutta mitä ”uuden kunnan” työ ikäihmisille voisi olla?
- Monia tehtäväkokonaisuuksia, joissa tarvitaan toimijoiden välistä yhteistyötä omissa rooleissaan
  - Elintapaohjauksen palveluketjut
  - Avustuskokonaisuudet
- Määrittelyä vastuunjaosta tehty osana Kuntaliiton, Hyvilin ja ministeriöiden yhdyspintaprojektia yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueiden, maakuntien liittojen sekä THL:n kanssa
- 4 Hyvinvointialueuudistus on ollut myös kuntien uudistumista

Yhdyspintojen harmaa alue haastaa yhteistyötä

Yhteinen keskustelu, yhteiset foorumit ja rakenteet sekä asioista sopiminen selkiyttää tilannetta

Yhteistyön ratkaisun avaimet?

Ongelmat tunnistetaan

Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön haasteet tunnistettu yhteneväisesti niin tutkimuksissa, kyselyissä kuin keskusteluissa

Ratkaisujakin tiedetään

Ongelmien ratkaisun avaimia pitkälti tiedossa (rakenteellisuus, foorumit, keskustelut, sopimukset)

Toteutus uupuu

Yhteistyön haasteet ratkaisematta, koska muut tärkeät asiat ajaa edelle

Sitoutumista, resursseja, yhteistä tahtotilaa ja halua tarvitaan

Määrittelytyö hytestä

Kuntaliiton ja Hyvilin hyte-määrittelyn kokonaisuus

**HYVINVOINNIN
JA TERVEYDEN
EDISTÄMISEN
TEHTÄVÄT KUNNISSA**

**KUNTA
LIITTO**

- Valmisteilla seuraavat osiot osana Kuntaliiton, Hyvilin ja ministeriöiden yhdyspintaprojektia:
- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspinnat sekä suunnitelmavelvoitteet** (syksy 2024), Kuntaliitto ja Hyvil
- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät hyvinvointialueilla** (Hyvil)

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2024/2274-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-tehtavat-kunnissa>

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö kunnassa

Mitä hyvinvointialue tekee?

Sosiaalihuolto

- Sosiaalityö
- Sosiaaliohjaus
- Sosiaalinen kuntoutus
- Perhehoito
- Perhetyö
- Kotipalvelu
- Kotihoito
- Asumispalvelut
- Laitospalvelut
- Liikkumista tukevat palvelut
- Päihdetyö
- Mielenterveystyö
- Kasvatus- ja perheneuvonta
- Perheoikeudelliset palvelut
- Vammaispalvelut (sis. erityishuolto)
- Ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki
- Sosiaalinen luototus
- Kuntouttava työtoiminta
- Omaishoidon tuki
- Lastensuojelu
- Opiskeluhuollon kuraattoripalvelut

Asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Pelastustoimi

- Pelastustoiminta
- Öljyntorjunta
- Palontutkinta
- Väestön varoittaminen
- Vaaratiedottaminen
- Turvallisuusviestintä
- Valvontatoiminta
- Kemikaalivalvonta
- Ohjaus- ja neuvonta
- Väestönsuojeluun varautuminen

Terveydenhuolto

Terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido

- Terveystarkastukset
- Neuvolapalvelut
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto
- Opiskeluhuollon psykologipalvelut
- Seulonnat
- Avosairaanhoito
- Kotisairaanhoito
- Lääkinnällinen kuntoutus
- Mielenterveystyö
- Päihdetyö
- Suun terveydenhuolto
- Merenkulkijoiden terveydenhuolto
- Työterveyshuolto
- Ensihoito
- Päivystys
- Sairaala-/vuodeosastotoiminta
- Opetus- ja tutkimustoimintaa

Yhdyspinnat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta

Yhdyspintatyön lähtökohtia

- ✓ Yhdyspinnat voidaan määritellä ”*kahden tai useamman organisaation toiminnallisiksi rajoiksi ja yhteistyön paikoiksi*”
- ✓ Hyvin toimivat yhdyspinnat takaavat oikea-aikaiset ja oikeatasoiset palvelut, eli yhdyspintatyössä onnistuminen on asukkaiden näkökulmasta ydintärkeää
- ✓ Yhteistyössä on kiinnitettävä huomiota alueiden ja kuntien erilaisuuteen
- ✓ Toimivien yhteistyömallien säilyminen tärkeää
- ✓ Kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintojen lisäksi tärkeitä ovat yhdyspinnat myös kolmannen sektorin, yksityisen sektorin ja muiden julkisen sektorin toimijoiden kanssa

Yhteisenä tavoitteena ovat hyvinvoivat asukkaat ja elinvoimaiset kunnat ja alueet

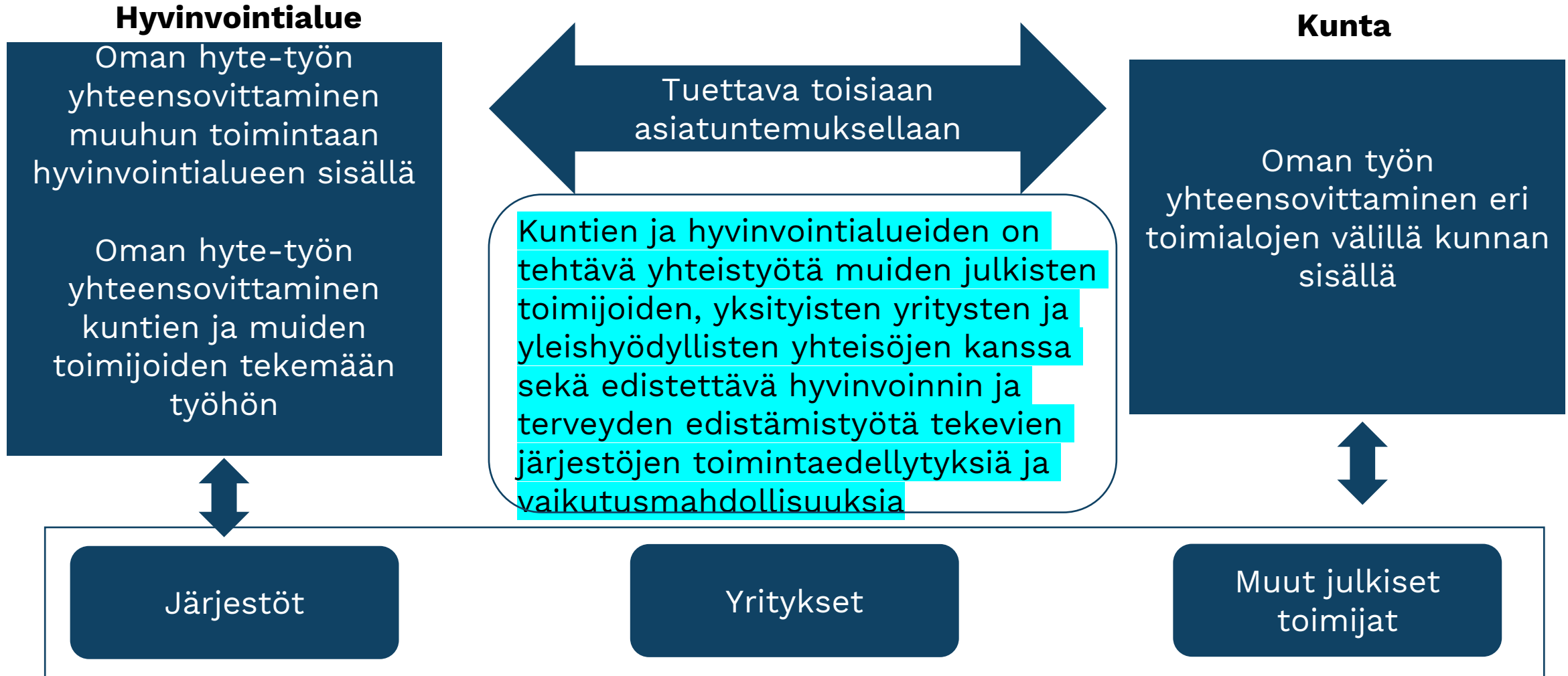

Yhdyspinnat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

- Kunnilla ja hyvinvointialueilla yhteinen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä omassa toiminnassaan
- **Asiakkaan näkökulmasta** palvelun ja yhteistyön tulisi olla saumatonta riippumatta sen tuottajasta
- Kuntien ja hyvinvointialueiden tulee tukea toisiaan hyte-työssä omalla asiantuntemuksellaan
- Yhteiset tavoitteet ja painopisteet höystettynä organisaation omilla täydennyksillä tuovat hyvää pohjaa asiakkaan tarpeiden tunnistamiseen
- Kuntien ja hyvinvointialueiden tulee tehdä yhteistyötä muiden viranomaisten, yhteisöjen ja yritysten kanssa sekä tukea järjestöjen toimintaedellytyksiä omalla toimialallaan

Koordinaatio ja roolit hyte-työssä

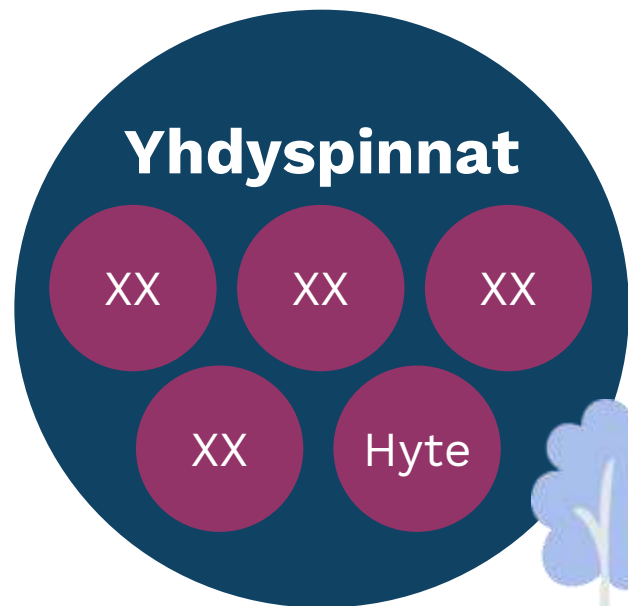

Hyte vs. yhdyspinnat, muna vai kana?

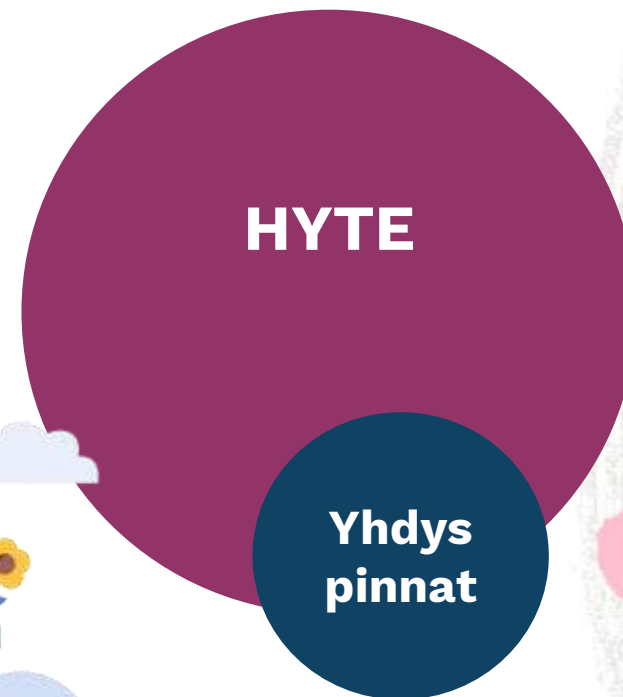
Yhdyspintakärki edellä

Onko hyte osa yhdyspintoja?

Hyte-kärki edellä

Vai yhdyspinnat osa hyteä?

Kunnan lakisääteisiä suunnitelmia

Yksilökohtaiset

**Lapsen
varhaiskasvatussuunnitelma**

mahdollinen LEOPS tai HOJKS.

Mahd. lääkehoitosuunnitelma

Aktivointisuunnitelma

Työllistymissuunnitelma

**Kotoutumissuunnitelma tai
monialainen
kotoutumissuunnitelma**

Toimipaikkakohtaiset

**Tasa-arvosuunnitelma
(vaka)**

Pelastussuunnitelma

Turvallisuussuunnitelma

**Yhdenvertaisuus-
suunnitelma**

Tasa-arvosuunnitelma

**Toimipaikkatason
työsuojelun
toimintasuunnitelma sekä
työterveyshuollon
toimintasuunnitelma**

Kuntatasoiset

TA/TS

HVK ja HVS (EPT)

Varhaiskasvatus

OPS

Tasa-arvo

Yhdenvertaisuus

Varautuminen

**Paikallinen
esiopetuksen
opetussuunnitelma**

**Kotouttamis-
suunnitelma**

**Lasten ja nuorten
HVS**

**Opiskeluhuollon
suunnitelma**

**Ikääntyvän väestön
toimintakyky**

**Paikallinen
varhaiskasvatussuu-
nnitelma**

Yhdyspinta- sidonnaiset

HVK ja HVS

Lasten ja nuorten hvs

**Opiskeluhuollon
suunnitelma**

Kotoutuminen

**Ikääntyneet
Varautuminen**

Lääkehoitosuunnitelma

Aktivointisuunnitelma

HVA:n lakisääteisiä suunnitelmia

Yksilökohtaiset

Sosiaalihuollon asiakassuunnitelma

Monialainen kotoutumissuunnitelma

Aktivointisuunnitelma

Toimipaikkakohtaiset

Pelastussuunnitelma

Turvallisuussuunnitelma

Omavalvontasuunnitelma

Lääkehoitosuunnitelma

Työsuojelun toimintasuunnitelma

Työterveyshuollon toimintasuunnitelma

Hyvinvointialueitasoiset

Hyvinvointisuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi

Opiskeluhoitosuunnitelma

Yhdenvertaisuussuunnitelma

Työnantajan yhdenvertaisuussuunnitelma

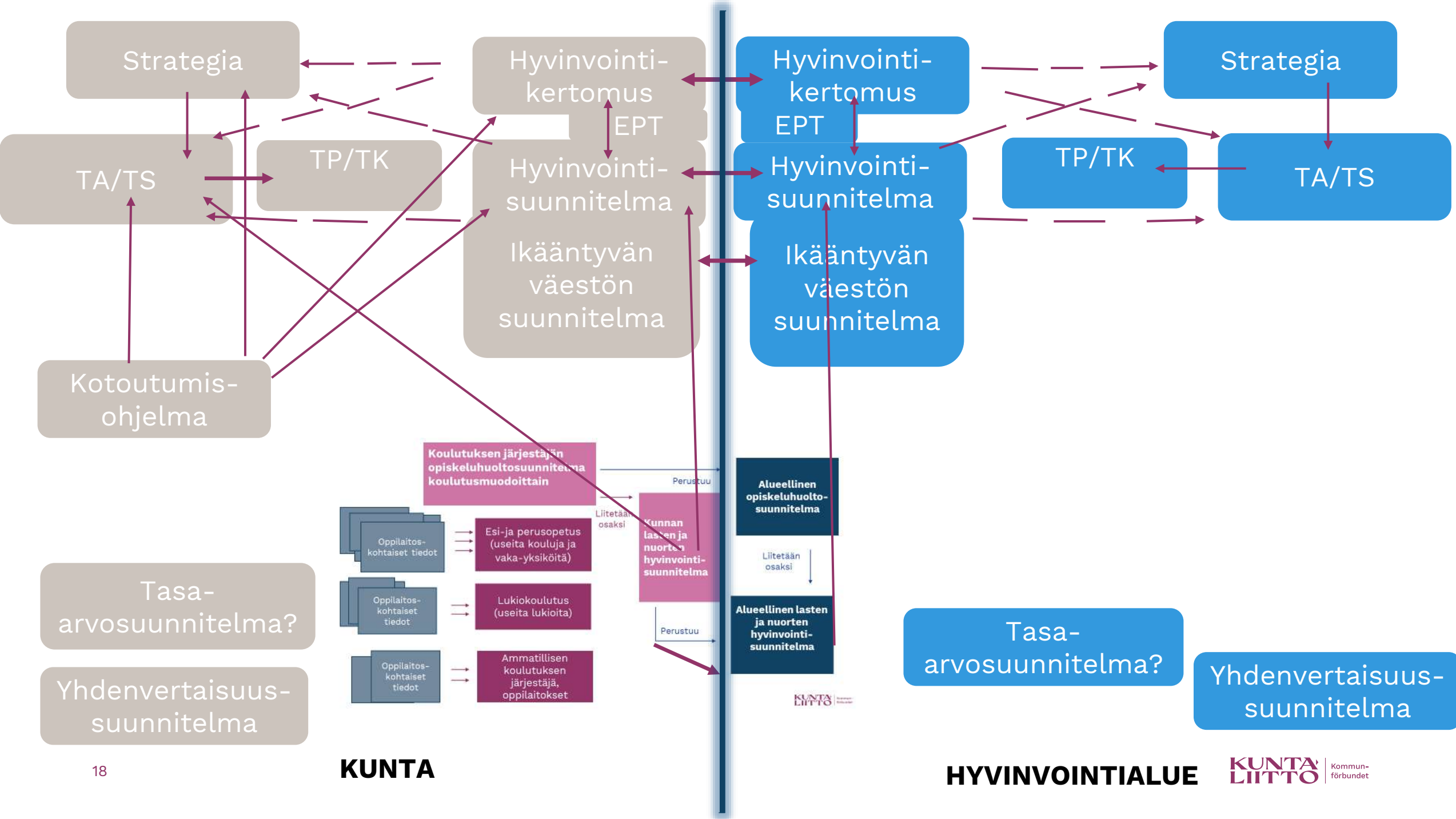
Työnantajan tasa-arvosuunnitelma

Valmius- ja varautumissuunnitelma

Yhdyspinta-sidonnaiset

Hyvinvointisuunnitelma Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi, Opiskeluhoitosuunnitelma, Lääkesuunnitelma, Omavalvontasuunnitelma, Valmius- ja varautumissuunnitelma Aktivointisuunnitelma

Strategia

TA/TS

TP/TK

Kotoutumisohjelma

Hyvinvointikertomus EPT

Hyvinvointisuunnitelma

Ikääntyvän väestön suunnitelma

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma koulutusmuodoittain

Oppilaitoskohtaiset tiedot

Esi- ja perusopetus (useita kouluja ja vaka-yksiköitä)

Oppilaitoskohtaiset tiedot

Lukiokoulutus (useita lukiota)

Oppilaitoskohtaiset tiedot

Ammatillisen koulutuksen järjestäjä, oppilaitokset

Perustuu

Liitetään osaksi

Perustuu

Hyvinvointikertomus EPT

Hyvinvointisuunnitelma

Ikääntyvän väestön suunnitelma

Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma

Alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Strategia

TA/TS

TP/TK

Tasa-arvosuunnitelma?

Yhdenvertaisuussuunnitelma

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintojen keskeiset nostot

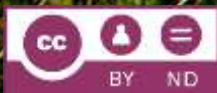
- Oman ja muiden toimijoiden roolien ja tehtävien hahmottaminen osana yhteistä vastuuta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä
- Asioista sopiminen
- Asiakkaan näkökulman huomioiminen
- Lisäarvon tuottaminen kokonaisuuteen
- Lainsäädännön rajoitteiden ja mahdollisuuksien tunnistaminen
- Jatkuva yhteistyö ja vuoropuhelu lakisäateisten menettelyiden rinnalle
- Tahto ja resurssit yhteistyön tekemiselle
- Molemmin puolisen hyödyn tunnistaminen

Sami Niemi
Erityisasiantuntija
Suomen Kuntaliitto ry
p. 050 589 9187
sami.niemi@kuntaliitto.fi
[@namisiemi](https://www.instagram.com/namisiemi)

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi